

NYIRI KÖZLÖNY.

Társadalmi és ismeretterjesztő hetilap.

Szerkesztői iroda

hova a lap szellemi részét tárgyzó küldemények intőzendők :
Nagy-Orosi-utca 998. sz. a.

Kiadó-hivatal :

Nagy-Orosi-utca 998. sz. a.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak :

helyben hához hordva vagy postai szűküldéssel :
Egész évre ..... 4 frt.
Fél évre ..... 2 „
Évnyegyenként ..... 1 „

Hirdetések díja :

Minden 5 hasábos petít-sor vagy ennek tőrfoglalata egyszeri hirdetésért 5 kr., többszöri hirdetésért 4 kr. minden beigattatásnál. — Bélyegdíj minden ígatásért külön 30 ujkr. Nyilváltérben minden háromhasábos garmond-sor 20 ujkr.

A felsőtiszavidéki gazdasági egyesület.

Általánosan elismert igazság, hogy oly termelő országban, mint hazánk, a mezőgazdaságnak minden iránybani és folytonos fejlesztése életkérdés. Elismerték ezt legnagyobb státüsferfiaink; ezt igazolja a napi tapasztalás.

Ha tehát ily fontos ránk nézve a mezőgazdaság: kétségkívül oda kell törekednünk, hogy azt a tökély lehető magas fokára emeljük.

Aki a nálunknál előrehaladtabb nemzetek mezőgazdasági viszonyait csak felületesen is ismeri: át kellett látnia, hogy a gazdaságzat emeléséhez két főt vezet. Egyik a szükség, másik a társulás.

Ezt igazolja Anglia és Belgium. Tudjuk ugyanis, hogy e két országban, a szükségérzet ösztönözte a népeket az okserzübb földművelés behozatalára.

A szükség tanította meg a keresetbez nem juthatott munkást arra, hogy egy darabka föld, álsóval 2 lányira mivelve, s okserzüen cserélgetve a rétegeket, kétannyi termést ad, mint más mivelés mellett adott volna. A szükség tanította meg a szegény népet arra, hogy 2—3 hold föld bérlése után megéljen. E szükség vitte be Nyugat-Európába a bérrendszert.

A gazdaságzat másik emeltyüje, a társulás, sorakozás gazdasági egyletekbe.

Az ily egyletek feladata: felkarolni és életbeléptetni a gazdaságzat minden ágát s az ezeket előmozdító iparágakat; tanácskozni, értekezni a termelési és kereskedelmi viszonyokról; új arányokat hozni be; új vetőmagvakat s gazdasági állatokat honosítani, új gépeket alkalmazni sat. sat. Belgium, Anglia és Franciaország e tekintetben óriási haladásokat tett.

Gazdasági egyletek hazánkban is szép számmal alakultak ugyan; de részént a mostoha közviszonyok miatt; részént mert birtokos gazdáink közül igen kevesen vesznek részt az egyleti mozgalmakban; részént mivel gazdasági egyleteink nem tették fő gondjukká, a hazában iparegyleteket teremteni: mindegyik nem fejtették ki kellő eredményt.

Tekintsünk körül saját hazánk körül. Nézzük, miként állanak e viszonyok a szabolicsmegeyi gazdasági egyesület életében? Körvonalozzuk érdekeinket s jelöljük ki az eszközöket, melyeket megragadni, s az irányt, melyet célba venni kell.

Mint legtöbb hazai gazdasági egyleteink, ugy a szabolicsmegeyi sem fogta fel hivatalát, feladatát és küldetését egész nagyságában és fontosságában; vagy ha felfogta is: a kezdetől óta folyvást fenálló általános közöny és részvétlenség nem engedte, hogy a hozzá kötött reményeknek megfelelőhessen.

Méltánytalanságot követnek el, ha elhallgatnám a szabolicsmegeyi gazdasági egyesület igazgató választmányának, dicséretes működését s a mintakert felügyelőjének ügybuzgalmát és fáradhatlan munkásságát.

Aki csak egyszer is megfordult a nyir-

egyházi gazdasági egyesület rendelkezése alatt álló mintakertben s naplójába betekintett: lehetlen el nem ismernie, hogy e kert, tekintetbe véve a megyei, különösen a nyiregyházi gazdaközönségnek semmivel sem indokolható makacs közönyét, nemcsak kielégítő, de valóban meglepő eredményt fejt ki kicsiben.

De mi ez, azon szükséglethez képest, mely Szabolcsmegeyében naponként felmerül és kielégítésre vár? Egy csepp a tengerben; egy porszem a pusztaság homoktérsegein.

Bármily szép és meglepő e mintakert; de távolról sem elég arra, hogy Szabolcsmegeye e kertnél megállapodjék s összetett kezzel nézzen, szemben a kornak egyre növekvő követelményeivel.

Szükséges, hogy a szabolicsmegeyi gazdasági egyesület csaknem egészen újból szervezkedjék. Szükséges mindenekfelett, hogy népszerűvé tegye magát. Ezt pedig csak úgy és akkor érheti el, ha és amikor körébe a népet is bevonja.

A gazdaságzat népszerű foglalkozás; eredete, magva a nép életében, szokásában gyökerezik; mulhatatlan szükséges tehát hogy: a népek alkalom nyujtassék az értelmes munkásságra, s az önkénytes egyesülésre.

Gyönyörű és megezáfolhatlan igazság marad, amit Forçade, III. Napoleon földművelési ministere egy előterjesztésében mondott; hogy t. i. „Falun ugy, mint városon; a mezőn ugy, mint a műhelyben, legtöbb sikert arat a legértelmesebb munkás.”

Igaz, hogy a földművelés tökélyesbülése, szoros viszonylatban áll, az elemi oktatás kifejldésével és vezénylésével; de mindent a kormánytól várni nemcsak nem mindig üdvös; desőt sokszor veszélyes is.

Isten mentsen meg minden jóraváló államot oly kormánygondoskodástól, mint például az egyiptomi papikormány tón, mely a gyermeket már bölcsőjében megbélyegezte, a követendő életpályához képest.

„Aki népünket munkássá teszi, többet segít rajta, mint aki kész sültet rak asztalára.” Mondá a nagy Széchenyi.

Az 1848-iki kormány ez elv magasabb értelemben felfogott szelleméből indult ki, midőn a kiváltságos osztályt megszüntetvén, a földet és a népet szabaddá tette. De mit ér a legüdvösebb törvény, ha azt a nép nem tudja saját javára felhasználni?!

Fel kell világosítani a népet, hogy a birtok csak ugy válik hasznossá: ha az czélszerűen műveltetik, ha jövedelme fokoztatik. Ez pedig, csak a kölcsönös eszmecserékre oly igen alkalmas egyesülés útján érhető el!

Fogjunk tehát gazdasági egyesületünk újjalakításához. Rázzunk le róla minden aristokratikus jelleget. Buzditsuk a népet, hogy az értelmesebb gazdák rendes-, a községek pedig mint testület, alapító tagokul minél számosabban lépjenek az egyesület kebelébe.

Ez ismét csak ugy volna létesíthető, ha az eddigi 100 frt alapítási összeg 50 frtra, az 5 frt évdíj pedig 2 frtra szállíttatnék le.

Gazdasági egyesületünk föltámadását s megcsontosodását nagyban elősegítené azon körülmény, hogy az évenkénti kiállítások, gép-, szántás- és más versenyek, mindig oly vidéken rendeztetnének, ahol az újabb gazdálkodási rendszer és eszközök kevésbé ismeretesek: hogy így azután mind az érdeklődés és részvétel emelkedjék, mind az eredmény terjedjen és értékesíttessék.

Az olcsó lelkesedés kora nálunk is lejárván, hírezt, dicsőségért ma már senki sem hajlandó áldozni. Oda kell tehát törekedni gazdasági egyesületünknek, hogy a részvényesek, az évdíjjal arányban álló előnyben részesíttessenek.

Ily előnyök lehetnének: gazdasági eszköz- és gépsorsolás, mely uton a munka- és költségkímélő eszközöket, a sorsjegy árán használhatóak ugy gazdák is, akik azokat csak hírből ismerik; a gazdaságzatnak szellemi alakbani terjesztése, hasznos és gyakorlatinak nyilvánult gazdasági és állatgyógyászati kézikönyvek olcsó ároni terjesztése által; a szőlő- és facsemeték jutányos díj melletti elárusítása; a kiállítások, versenyek, jutalmazások; a gazdasági egyesület bszervezetét, működését, tagjainak számát, anyagi helyzetét sat. feltüntető „Egyleti évkönyv“, mely díj nélkül lenne kiosztandó a tagok közt; a hosszú téli esteken át a kisbirtokosok és földművesek ingyen vagy csak 2 kr belépti díj melletti oktatása a természettanból, földművelési vegytanból, a mértan elemeiből, a vetésforgási, öntözési sat. ismeretekből; azon törekvés, melyszerűt a gazdasági egyesület mindent elkövetne, hogy a megyében a földművelő nép gyermekeinek elemi oktatása a gyakorlatival összeköttesse, minden falusi iskola mellé kikerekítendő egy-egy, kerti gazdaság, zöltség- és gyümölcs-termelésre szentelt gyakorlati tér közvetítésével; végre a gazdasági ismeretek s a helyi érdekek iránti érdeklődés felkeltése, a megyei lapnak hivatalos közlönygye leendő felvétele s ennek útján, időnkint egy-egy fontosabb kérdésre kitűzendő pályadíj által.

Midaddig, míg hazai gazdasági egyesületeink, tehát a szabolicsmegeyi is, így nem fogja fel hivatalát; s az itt röviden jelzett czélpontokat nem tűzi ki maga elé feladatul: nincs és nem lehet értelme társulásának.

Ma már nem elég kezdeni és akarni csak valamit; nem elég félig tenni: hanem, vagy fokozatosan haladni s eredmény után törekedni, vagy teljesen visszavonulni és átengedi a tért azoknak, akiket nem vezérkedési viszketek, hanem meleg ügyszeretet lelkesít és szakismeret ajánl. Magától értetlik, hogy az ily egyének azután méltóan díjaztassanak; az is így lehetvén tőlük munkásságot követelni.

Kezdeni valamit igen szép dolog ugyan; de örökös kezdőnek maradni: alacsony rendeltetés.

A tespedés, a helybenmaradás nemcsak az ügy jelenének; de jövőjének is sokat árt:

— **Lukács Sándor** kertészet és fatenyésztési magyar kir. országos vándor tanár, gyümölcsökös-tőle estélyeket* szándékuk rendezni, hazánk gyümölcs tenyésztéséről híresebb városiban. Ez új és eredeti eszme, mint halljuk a kormány- és gazdasági körökben nagy tetszéssel fogadtatt. Közlebb Nagy-Körösön megglykötő estélyt rendezett. Ma este pedig a nyiregyházi Kaszinó-egylet helyiségeiben rendezte egy új estélyt. Felhívjuk a közönség figyelmét ez estélyre, melyből reméljük, hogy gazdaságyaink sem fognak kimaradni, már csak azért sem, mivel a befözésekre alkalmas meggly-fajokat, leginkább ok képesek meghatórozni. Volt alkalmunk a buzgó és fáradhatlan kertészfajokat szinről-szinre szemlelhetni, a kertészetben szintén kitűnő tekintélynek bizonyult főtisztelendő Simon Endre urali, aki szintén több jeles és nemes faj megglyszemeket izletelt meg velünk. Bizton elmondhatjuk, hogy a nyiregyházi meggly, a n.-körösivel, minden tekintetben kiállja a versenyt.

— **Nyiregyházan lövész-egylet** van alakulban. Szervekedési első gyűlését folyó július hó 2-án tartá a városháza egyik termében, mely alkalommal idegl. elnökül Kralovszky Móríz, jegyzőül Galánfy Lajos urak választattak az alszabályok szerkesztéséül egy küldöttség bizatot meg.

— **A régi level-, újsággjegyek** és levélborítók használataira kisazbot hátrádó, f. évi július hó 31-ig meghozsabbított oklypen, hogy az illető felek, a netalan kezeik közt levő régi levelezési lapokat, ha azok még beírva ninesenek, ugyszintén a forgalomból kivonandó leveljegyeket és bélyezett levélborítékokat f. é. július hó 31-ig, a kir. postahivataloknál, utkiadás levelezési lap, leveljegyek és borítékok iránt kicse-rélhessék.

— **Az inséges időben** kiosztott életneműk árával adósk, felhívának, a városi hatóság által, hogy tartozásait egykezenezen miclob befizetni Krajnyák György pénztárnok urali. A könyvcsékek okvetlen beviendők, hogy a hátralék pontosan kitüntethessék.

— **Az adóvégrehajtás,** a debreceni pénzügyigazgatóság által újból erlendeltetvén, figyelmzettik az adózó közönség, hogy egy egyenes, mint közvetett adótartozását siessen letörleszteni anélkül, mint hogy már a végrehajtó tiszt is ki van nevezve e célra.

— **Várnay Fábán** szinzigazgató, mint egy hozzákn intézett leveleiben tudatta, Kis-Várdórl Nyiregyháza szándékozik hozni operett-, dráma és népszimulársát. Ha a szükséges engedély megnyerése körül nem kellend akadályokkal küzdelemi: e folyó hó 20-án már meg is kezdének az előadások sorozatát. Nem is-

mérvén a társulat erejét, hátrázott véleményét nem adhatunk róla; nehány név után következtetve azonban, melyet egy szinlapon megpillantottunk, remélünk engedi, hogy: a nyiregyházi szinhalátogató közönség több élvezetes estélyre számíthat, e társulatnak köztünk leendő mulatása alatt.

— **A nyiregyházi nagyvendéglo állás,** ez ujkori augiasz-istáló, végre is szetszedetik. E föllevésünket megerősíti azon körülmény, hogy a nagyvendéglo a közlebbi árverséskor, már az állás nélkül adattó ki. Megtisztot tehát a város középontja egy izlészertő tárgytól s a város jó hirneve egy sötét föltől.

— **Helyreigazítás.** Lapunk 13-ki számában, a „Szabolicsmege gyűlésterméből” című rovat alatt, az első szakosztályba választott bizottmányi tagok névsorában az 5-dik sor végén Kéressy Mihályt, Kéressy Mihályra; a harmadik szakosztályba választott tagok közt, gr. Degenfeld Aurélt pedig, gr. Dessewffy Auréla kérjük igazítani.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

— Beküldetett szerkesztőségünkhez a Dolinay Gyula által szerkesztett „Kis Ujság” 24-ik száma s az e lap mellett kedvezményül szétküldött „Ajándék könyv”. Tagadhatatlan, hogy a népnevelés az ifjusági irodalommal karöltve jár. Az olvasvási, irodalom-pártolás, s a szép és jó iránti érdeklődés magvai, kétségkívül a helyesen szerkesztett ifjusági iratokkal hintetnek el legcélszerűebben. A „Kis Ujság” ugy látszik ez elvből indult ki. Tartalma és iránya után itélve, a kitűzött célt nem tévesztette el; amennyiben ezek tökéletesen megfelelnek annak, hogy az olvasvási vágy minél nagyobb mérvben felkeltessék az ifjuság fogékony keblében. Ajánljuk e vasárnaponkint, szép képekkel, válogatott tartalommal megjelénó lapot a népiskolák és algymnásiumok vezetésével megbizott nevelési közegek szives figyelmébe. Ára egész évre 4 ft. Az előfizetések Festre Sándor-utca 12. sz. a kiadóhivatalhoz intézendők.

— Nem mulasztjuk el, hogy a legnagyobb képes szépirodalmi lapról, a „Magyarország és a nagyvilág”-ról meg ne emlékezzünk annálisimább, mert itt az előfizetési idő és mert az előtűnik fekvő II. évfolyagra szóló gyönyörű műlap ajánlásra kész. Ha e lap működését, egykeztétét tekintetbe vesszük, erkölcsi kötelességünknek tartjuk elismerésünket nyilvánítani

egy a szerkesztő, mint a kiadó iránt, akik a közönség minden igényét kielésve, azokat kielégítik oly számokat becsofás közre, melyek hazánk irodalmi és művészi világában eddigedl egyedül állának. Azt sem mellözhetjük, hogy, — míg más vállalatok idővel lankadnak, — e nagy áldozatokkal bár, fáradhatlan erőlyel tőr előre s minden egyes száma új meg új eredmény tanúsága. Kiemelésre méltó tapintatoságra mutat azon körülmény, hogy a II. évfolyagra **Jankó János** kitűnően sikerült „A malom alatt” genre-képet választották jutalomképeül. E műlap előtűnik fekszik s bennünket váratlanul kielégít. A III. évfolyagra szánt műlap: „Szigetvár vépercei”, a sajtóban közölsiméssel találkozott, ami nem csuda, ha tudjuk, hogy Münchenben élő kitűnő festész hazánkfiaánk, **Véber Henriknek** műve. Csak kötelességünk teljesítjük tehát, midőn e lapot a nagy közönség pártfogásába a legmelegebben ajánljuk. Előfizetési ára e lapnak évfolyadra 2 ft.

KÖZGAZDÁSZAT.

Üzleti értesítés.

— **Nyiregyháza,** július hó 8. Időjárásunk folyvást esős és szeles, mely miatt a közlekedés meglehetősen, piacaink kevéssé látogatottak. Ez azonban a termény-üzletre legkisebb befolyással sincs. A gabonaméniük oly nagy mennyiségben vásároltatnak és szállítatnak a világpiacokra, hogy a nyiregyházi vasutnál, a termények részére újabb, nagyobb mérvű építkezésnek szüksége állott be. A terménycsarnok következő árakat jegyzett be: rozs 2.80—2.85; 2.50—2.60 új terméssre; rozs 80—80 2.90—2.95; 2.95—3.00; 82—82 3.00—3.05; 3.05—3.10; buza 4.00—4.50; árpa 2.30—2.35; zab 1.90—2.00; tengeri 3.10—3.20; káposztarepce 6.25—6.50; szesz 22%—22.

— **Érték- és váltó-árfolyam** a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén jul 8-án, 1871. 5% metallikus 59.40. 5% metallikus május és nov. eső kamattal 59.40. 5% nemzeti kölcsön 69.05. 1860-ki államkölcsön 101.70. Bankrészenyék 773.00. Hitelrészenyék 286.10 London 123.30. Ezüst 121.15. Cs. kir. arany 583.00 Napoleon'or 985.00.

Felelős szerkesztő: **K. Kmethy István.**

HIRDETÉSEK.

Nagy holderejtű hazánk alföldi városaira!

Egyik tokaji kőbányában szakértők által különféle nagyságu és vastagságu 5, 6, 7, 8 négyzetű hüvelyknyi, — nemkülönböben 6, 7, 8 hüvelyknyi **koczkakövek**, melyek minden oldalról kőbirtalmuk — készítettnek

SZARUKÓ-DIORIT

(30) 3—3

(Hornfels-Grünstein)

legkeményebb faj kösziklaközéteböl, — amely kiválólag alkalmas **szekérutak** építésére, **járdák, tornácok** burkolására, és más **építkezési** célokra.

Minták megtekinthetők a helyszínen, és helyben saját házammal 1552. sz. a att, hol megbizásokat is elfogad

Kelt Nyiregyházan, 1871. június havában.

Matthacidesz Gusztáv,
tokaji kőbányák tulajdonosa.

BIRTOKELADÁSI HIRDETMÉNY!

Melyszérent örökön ezennel eladová tétetik Szathmámegyébe kebelezet Nyir-Csaholy község határán fekvő azon részirtok, mely ezelőtt Katz Aronnál zálogban volt, de később néhai Polyák Alajos által bíró árverésen megörökítettett, majd az ő örökösai által a zálogszámból kiváltatott, és részökre bírósan tetteleg resignáltatott, s így most már az ő kétségtelen tiszta telekkönyvi tulajdonukat képezi.

Ezen részirtok Nyir-Csaholy, Meggyes és Kocsord községek közvetlen közelében, a készen levő szathmári vasutnak n.-károlyi indóházához egy és félóránira. — M.-Szalkához kis félóránira. — s az engedélyezve levő nyiregyházi n.-kálló-máté-szalikai vasuthoz kis negyedóránira távolságban fekszik, és három tagból áll, melyek 1200 öles, összesen 406 holdat és 472 ölet tesznek.

Az első ugynevezett felső tag összesen 1200 öles, 245 holdat és 506 ölet, melyből van 1-ső osztályú szántóföld 181 hold 213 ööl, 2-od osztályú szántóföld 22 hold 1157 ööl, 3-ad osztályú szántóföld 30 h. 214 ööl; 2-od oszt. lapos 11 h. 122 ööl.

Ezen tagban van: egy új, nagyuri lak, cselédház, ló- és hosszú marha-istáló, sertésfiadztató kezek, olajtő malom, jó kut; s ezenfelül több száza menő akáczfával kiültetett s garádolt udvar és kert.

A II. tag áll: az erdei irtásföldekből. Ebben van 1220 öles 1-ső osztályú szántóföld, összesen 97 hold és 900 ööl, s van ott egy kerülő-ház is.

A III. tag: a kaszálló. Áll ezen tag összesen 1200 öles 63 hold és 266 ööl kaszállóból, melyben van: 1-ső osztályú kaszálló 46 h. és 901 ööl. 4-ik oszt. kaszálló 16 hold 565 ööl.

Mindenek három tag akár együttesen, akár mindenik tag külön-külön, akár pedig minden egyes tag töb kisebb részletekre is felosztva megvehető.

A venni szándékozők tisztelettel felhívának, hogy írásbeli bérmentett ajánlataikat (offerta), határozott árak kitételével alulirothok, mint néhai Polyák Alajos örökösének törvényes meghatalmazottjához, Nyiregyháza folyó évi július 20-ig beküldeni sziveskedjenek, ahol a többi feltételek is bővebben megtudhatók.

Kelt Nyiregyházan, 1871. jznius 26.

Bodnár István m. k.

(34) 2—1

mint a Polyák örökösök törvényes meghatalmazottja, (lakik Nyiregyházan.)

Hirdetés!

(33) 0—1

Zalkod községében három külön álló lakház, s a határban 166 holdat tevő tagosított birtok több évre haszonbérbe kiadó; a feltételek iránt értekezhetni lehet bármikor Nyiregyházan lakó birtoktulajdonos **Szentmariay Károly** uralral Kis-Kállói-utczán.

Nyiregyháza, július 6. 1871.